



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4



ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 1671 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 7-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.



MUNDARIJA

Цифровизация социально-трудовых отношений: вызовы и перспективы для работников	18
Абдумухтаров Анваржон Акрамжонович	
O'zbekistonda faoliyat ko'rsatayotgan soliq to'lovchi yuridik shaxslarning iqtisodiy faoliyatini rag'batlantirish masalalari.....	26
To'xtaboyev Nuriddin Isomiddin o'g'li	
Ecotourism in Protected Areas: A Literature Review.....	32
Ismoilova Maftuna Mamat qizi	
Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida xizmatlar sohasini rivojlantirishning hududiy xususiyatlari.....	38
Primova Shaxlo Jumayevna	
Statistik baholash va ekonometrik modellashtirish orqali biznes rivojlanish tendensiyalarini samaradorligini baholash.....	43
Xabibullayev Ibrohim, Saidova Marhabo Xabibullo qizi	
Tijorat banklarida xususiy kapital hisobi va auditini takomillashtirish	52
Qodirova Zilola Maxmud qizi	
Qo'shilgan qiymat solig'i ma'muriyatchiligining ilg'or xorij tajribasi.....	57
Erkayev Nodir Xudayberdiyevich	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni joriy etish holati va asosiy yo'nalishlari.....	71
Madraximova Zulfiya Nurmatovna, Ishankulova Komila Kurbanovna, Ortiqboeva Aziza Xolmurza qizi, Omonkulova Ro'zigul Akmaljon qizi	
Challenges and opportunities in implementing green economy indicators in uzbekistan's industrial sector under the fourth industrial revolution.....	76
Shodmonov Ruslan Golib ugli, Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich	
Rivojlangan mamlakatlarga ishchi kuchi oqimi va O'zbekiston mehnat bozoridagi o'zgarishlar.....	89
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Mamlakatda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	95
Yuldashboyev Azizulloh Bunyodbek o'g'li, Matkarimov Inomjon Baxtiyorovich	
"Ta'lim muassasalarida moliyaviy resurslarni samarali rejalashtirish va boshqarish"	101
Bauyetdinov M.J., Medetbayeva D.T.	
Enhancing utilization and minimization of renewable energy systems in uzbekistan	105
Tojirova Hamida Umedovna	
Tijorat banklari daromadini oshirishda aholining savodxonligi va xulq atvorining roli	114
Shakhlo Davirova	
2020–2024-yillarda o'zbekistondagi iqtisodiy o'sish dinamikasi	120
Akbarov Nodir, Ibodullayev Navro'zbek	
O'zbekistonda xalqaro moliyaviy institutlarning yashil moliyalashtirish jarayonidagi roli va strategik yo'nalishlari	125
Gulmira Axmadjonova Xabibulla qizi	
Sug'urta tizimiga raqamli texnologiyalarning ta'siri	133
Uzaqova Kamola Bexzodovna, Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li	
Improving payment services practices in commercial banks: strategies for efficiency and security	138
Mamayusuf Abdusamatov	
Jahon moliya tizimi: asosiy tendensiyalar va rivojlanishning innovasion yo'nalishlari	143
Ataniyazov Jasurbek Xamidovich	
Повышение конкурентоспособности экологического туризма Узбекистана путём развития всесезонных горных туристических центров.....	150
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar tashqi iqtisodiy faoliyatida valyuta operatsiyalarini takomillashtirish	157
Safarov Alisher Ibrohim o'g'li	



Oliy ta'lim tizimini miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari asosida baholashning kompleks metodologiyasi.....	163
Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi, Bozorova Muazzam Hamid qizi	
Ko'chmas mulkni boshqarish samaradorligini baholashning uslubiy yondashuvlari	167
Mirdjalilova Dildora Shuxratovna	
Xizmatlar sohasini rivojlantirishda kichik biznesning ahamiyati va uning innovatsion rivojlantirishdagi muhim xususiyatlari	173
Ulasova Oygul Baxtiyorovna	
Результаты долгосрочного прогнозирования и стратегического анализа эффективной организации современного управления жилищным фондом.....	178
Бердиева Дилфуза Ахатовна	
Improving long-term assets accounting and auditing	184
Gulboy Yusupov	
Davlat budjeti va xususiy sektor ishtirokida oliy ta'limni moliyalashtirishning optimal modeli.....	189
Bozorov Alisher Ro'zimurodovich	
Xufyona iqtisodiyotni qisqartirishda soliq islohotlari va raqamli texnologiyalar: O'zbekiston tajribasi va xalqaro yondashuvlar.....	193
Choriev Makhmayokub, Karimov Mamurbek, Xamrayev Olimjon, Urazov Mansur	
Bank aksiyalarining bozordagi narx dinamikasi va unga ta'sir etuvchi omillar	200
Nomozov Samandar Shuxrat o'g'li	
Sanoatda rivojlanish kafolati: moliyaviy boshqaruvni raqamli transformatsiya orqali avtomatlashtirish.....	206
To'qlijev Abdirauf Bahodir o'g'li	
Inson kapitalini rivojlantirishning jamiyat farovonligi, aholi daromadlariga ta'siri.....	214
Bozorova Saxobat Abdujapparovna	
Анализ конкурентной среды: методология, примеры и этапы процесса.....	219
Садикова Раъно Абдуллаевна	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarning nazariy asoslari va ular bilan ishlash mexanizmining zaruriyati	225
Salixova G.J	
Iqtisodiyotda energiya xavfsizligiga erishishning xorij tajribasi.....	230
Samandarov Og'abek Alisher o'g'li	
Measuring methodologies of influence of the esg factors	235
Tolipova Feruza Alisherovna	
Совершенствование налогового администрирования в условиях экологически устойчивого развития.....	240
Омонов Отажон Журакулович	
Moliyaviy vositalar asosida erkin iqtisodiy zonalarni rivojlantirish strategiyasini takomillashtirish	249
Quziev Ravshan Ramazanovich	
Методологические аспекты внедрения управленческого учета в университетах Узбекистана.....	253
Каршиева Мохинур Олим кизи	
Budjet tashkilotlarida tovar-moddiy zaxiralar hisobini takomillashtirish (tibbiyot muassasalari misolida)	257
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
Умные города как фактор экономического развития.....	261
Нозима Кахрамоновна Хакбердиева	
Перспективы зеленого фактора экономического роста в Республики Узбекистан.....	266
Исламова Насиба Улугбек кизи, Абдурашидов Отабек Улугбекович, Мамасалиева Мукаддас Ибадуллаевна	
Qurilish korxonalarida sifat menejmentini joriy qilish mexanizmlarini takomillashtirish	270
Ergashev O'tkir, Saidov Mash'al Samadovich	
Xorazm viloyatida eksportni rivojlantirish uchun potensial imkoniyatlar va ularni baholash.....	275
Fozil Xolmurotov	
Maishiy xizmatlar sohasini davlat tomonidan tartibga solishning nazariy jihatlarini.....	282
Quliyev Begimqul Melikovich	



O'zbekiston hududlarida chakana kreditlashning o'sishi.....	289
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
Empowering uzbekistan's grain enterprises: innovative strategies for sustainable growth and operational efficiency.....	292
Kurbanova Dildora Abdurakhmanovna	
Kapital investitsiyalarga doir axborotlarni xususiy kapital to'g'risidagi hisobotda aks ettirish uslubiyatini takomillashtirish	298
Boronov Bobur Farxodovich, Muxammadiev Zarrux Umarovich	
To'qimachilik korxonalarining yashil iqtisodiyotga o'tishi va yengil sanoat korxonalarini muqobil energiyadan samarali foydalanish yo'llari	303
Xolbekova Feruzaxon Rasulovna, Jalolova Aziza Jalol qizi	
Research on the effects of interest rate, inflation rate and gross domestic product (GDP) on the level of foreign direct investment (FDI) inflows (evidence from Uzbekistan).....	307
Azimov Shakhzod	
Organik mahsulotlar eksportini rag'batlantirishda maqsadli bozorlarga yo'naltirilgan marketing strategiyalari.....	314
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
Korxona iqtisodini barqarorligini ta'minlash masalalari.....	319
Abdullayev Maqsud Abdumaxmudovich	
Внедрение инновационных методов управления человеческих ресурсов в строительных компаниях.....	323
Джураева Гузаль Шавкатовна	
Sug'urta zararlarini baholashda sun'iy intellektni qo'llash istiqbollari	328
Shoraximova Zilola Nasirdjonovna	
O'zbekiston Respublikasi mahalliy budjet tizimini moliyalashtirish masalalari	332
Qo'ldoshev Diyor O'rol o'g'li	
Raqamli texnologiyalar asosida raqamli ekotizimlar va ularning biznes-jarayonlarga ta'sirini aniqlashga ilmiy qarashlar tahlili	336
Suvanova Dilnoza Dilmurod qizi	
Innovatsion salohiyatni oshirish asosida qurilish materiallari sanoati korxonalarining boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	342
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna	
Aholi turmush darajasini dinamik kontekstli normallashtirish va moslashuvchan vaznlar usuli orqali baholash	352
Xolto'rayev Islom Ilhomovich, Ollokulova Feruza Mansurovna	
O'zbekiston Respublikasida xufiyona iqtisodiyotini qisqartirish va mamlakat rivojlanishiga uning ta'siri.....	358
Baxtiyorov Sherali Muzaffarovich	
Qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini aholi tomonidan xarid qilish va kompensatsiya ajratish jarayonlarini raqamlashtirish hamda tizimlar integratsiyasi istiqbollari.....	362
Ochilov Abdujabbor Akramovich	
O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirish va aholi farovonligini oshirishda chet el tajribasining afzalliklari.....	369
Raxmatullayeva Shaxnoza Xamidovna, Akbarova Iroda Samatovna	
Qurilishda loyiha boshqaruvi konsepsiyasining mazmuni	375
Pulatov Shaxron Axmedovich	
Loyiha budjeti va uning ijrosini ta'minlash masalalari.....	379
Murodova Mohigul Chori qizi, Xamidov Odil Davurovich	
Qishloq xo'jaligidagi chorvachilik tarmog'ining iqtisodiy faoliyatini o'rta muddatli statistik prognozlarini tuzish (Andijon viloyati misolida).....	390
Iskandarov Davlatbek Xursanbekovich, Urishev Baxtiyor Abdusamatovich, Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
Innovatsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini baholash va rivojlantirish yo'llari.....	397
Qurbonov Tolmasjon Namoz o'g'li, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li, Holmirzayeva Gulruh Akbarovna	
Fond bozorida kompaniyaning investitsion jozibadorligini baholash uslubiyoti	403
Yulduz Usmanova	
Jahon bozoriga kirishda elektron bozorlarning ahamiyati	411
Hamroyeva Umida	



Comparative statistical analysis of foreign trade indicators of the Republic of Uzbekistan	415
Abdualilova Bibisora Bakhodir kizi	
Yaxshi korporativ boshqaruv orqali aksiyadorlik jamiyatlarining kapital qiymatini oshirish: metodologik yondashuv.....	423
Urinov Bobur Nasilloevich	
JAS – barqaror qishloq xo'jaligini rivojlantirishning yapon modeli vositasi	423
Baynazarov Elmurod Erkinovich	
Xususiy banklarning depozit operatsiyalarini mustahkamlash yo'llari	435
Olimov Abror Axadjon o'g'li	
The impact of digital financial technologies on the financial system.....	439
Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li, Pardayev Olim Mamayunosovich	
Korxona eksport salohiyatini oshirishning "yashil" marketing mexanizmi	443
To'rayev Shohrux Halimovich	
O'zbekistonda ichki turizmni rivojlantirishda turistik oqim mavsumiyligini boshqarish yo'llari	448
Fayazov Muxiddin Sobirovich	
Sanoat korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish bo'yicha xalqaro tendensiyalar	453
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Ayollar tadbirkorligining tarixi: O'zbekiston va dunyo bo'yicha rivojlanishi.....	459
Burxanova Sabo Tulanovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar risklarini pasaytirishni takomillashtirish yo'llari.....	466
Xalilov Umid Ishtemirovich	
Korxona moliyaviy ko'rsatkichlari tahliliga fundamental yondashuv.....	470
Dilshodjon O'rinov, Sanobar Ismoilova	
Iqtisodiy o'zgarishlar davrida korxonalar moliyaviy barqarorligining ta'minlanishi omil va mezonlari	475
Xolbekova Dilobarxon Rasuljon qizi	
Cash accounting as a tool of financial discipline and transparency in the public sector	481
Marqaboyev Sardorbek Abdusalomovich, Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Пути совершенствования практике финансирования социального предпринимательства.....	486
И.Ж.Исаков	
O'zbekistonda an'anaviy resurslar va qayta ishlanadigan energiya manbalarini rivojlantirish imkoniyatlaridan unumli foydalanish	490
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich, Kaxramanova Sevdal Shamsiddin qizi	
Ijtimoiy salohiyat – hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishning boshqaruv obyekti sifatida.....	497
Erkayeva Gulbahor Panjiyevna, Zoirov G'olibjon Toshtemir o'g'li	
Xorazm oziq-ovqat bozorida mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirishda marketing faoliyatlarini baholash usullari	503
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
Переход к зелёной энергетике узбекистана как возможность достижения устойчивого экономического роста	508
Бай Жин Хуан (Bai Jin xuan)	
Изучение условий финансирования проектов международными банками развития	513
Жалилова Барнохон Суръатжоновна	
O'zbekiston respublikasi budjet jarayonida budjetlarning ochiqqligi va jamoatchilik ishtirokini oshirish.....	517
Shodmonqulov Temurbek Ulug'bek o'g'li	
Chiqib ketayotgan aktivlarni hisobga olish va baholash masalalari	522
Kuziyeva Dinora Bahodirovna	
Asosiy kapitalga investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri.....	528
Qo'shbaqov Aybek Shovqiyevich	
Changes in employee benefits and human resource management in accounting system of the Republic of Uzbekistan	535
Ravshanbekov Lazizbek Tolibjon o'g'li, Toshpulatova Munisabonu	



Iqtisodiyot tarmoqlarida suv iste'molini boshqaruvining raqamlashtirish tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish istiqbollari.....	541
Karimov Anvarjon Muqumjonovich	
Теоретические аспекты налогообложения доходов физических лиц на основе всеобщего декларирования	547
Усманова Мухлиса Сагдуллаевна	
Bank tizimini raqamlashtirish va uning bank barqarorligiga ta'siri.....	555
Sayfullayev Jamshidjon Xabibjanovich	
Kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlashda tadbirkorlik faoliyatining o'rni	560
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
Innovatsion korxonalarda xarajatlar hisobining zamonaviy usullari	565
Turayev Og'abek Kaxramonovich, Ochilov Shavkat Toshmamatovich	
Дополнительные услуги в индустрии гостеприимства как эффективный инструмент продвижения бренда предприятия	570
А.И. Лесников, Д.В. Мамаева	
Преимущества и вызовы перехода на зелёную экономику	580
Умарова Гузал Гайратовна, Лапасова Камола Фарход кизи	
Yashil iqtisodiyot sharoitida hududlarda ishlab chiqarish korxonalarining iqtisodiy samaradorligini oshirish	586
Ibrogimov Sherzodbek Xalimjon o'g'li, Djurayeva MaxliyoXon Xayrullayevna	
Yashil iqtisodiy o'sishni ta'minlashda bevosita soliqlar rolini oshirish masalalari	591
Abdullayev Dilmurod Aliyar o'g'li	
The main directions for improving innovative activities in agriculture	598
Aytmuratova Miyrigul Zhalgasovna	
Klaster tizimi orqali O'zbekistonda qishloq xo'jaligining iqtisodiy o'sishi	605
Xaydarov Sardor Komil o'g'li	
Inklyuziv ta'lim: adolatli va teng jamiyat sari	610
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
Yashil iqtisodiyot: muammo va yechimlar	615
Boymatov Xoliyor Qurbonovich	
Issues of using foreign loans in the development of the transport system in the Republic of Uzbekistan	621
Alimov Ilhomjon Ikromovich	
Проблемы и резервы развития пищевой промышленности в экспортном направлении.....	628
Ўролова Севара Бехзод кизи	
Оценка степени риска инновационной деятельности	634
Алиева Эльнара Аметовна	
Yashil innovatsiyalar, ularning turlari va omillari.....	638
Maxkamova Sayyora Shokirovna	
Qishloq xo'jaligida transport tizimidan samarali foydalanishning nazariy asoslari.....	641
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
Soliq ma'murchiligida nazorat funksiyasi va unda kameral soliq tekshiruvi hamda takomillashtirish yo'llari.....	648
Hujamuradov Abrorbek Ro'zimurat o'g'li	
Sanoat korxonalarida xarajatlarni mahsulot tannarxiga taqsimlash metodologiyasini takomillashtirish istiqbollari	653
Safarov Javohir Ismoilovich	
Moliyaviy hisobotlarni shakllantirishda milliy standartlarni xalqaro standartlarga uyg'unlashtirish masalalari	659
G'aniyev Zafar Usanovich	
Ta'lim kreditini moliyalashtirish jamg'armasi faoliyati.....	666
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
Tibbiyot muassasalarining moliyaviy ta'minoti va resurslardan foydalanish mexanizmlariga ta'sir qiluvchi omillar	670
Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich	
Tourism finance for sustainability: investing in green futures	674
Tashpulatov Sadriddin Sayfulloyevich	



Ta'lim jarayonlarini boshqarishda mobil texnologiyalar	681
Esonova Mohiraxon Sodiqjon qizi, Ovхunov Iqboljon Abdunabiyevich, Sherzodbek Nabiyev Nurmuhammad o'g'li	
Banklarda risklarni nazorat qilishning amaliyoti	686
Jumanazarov Muzaffar Jumanazar o'g'li	
Налоговые реформы в Узбекистане: вызовы, достижения и перспективы	692
Садиков Искандар Гайратович, Буранова Лола Вахобовна	
Turizm xizmatlari samaradorligini baholash usullari va vositalari tahlili	704
Jiyanov Uktam Panjiyevich	
Korxona va tashkilotlarda xodimlarni boshqarish strategiyasi	712
Raxmonova Feruza Musakulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini menejerlik faoliyatiga tayyorlashning ahamiyati	716
Dusmaxamedov Abduljalil Abdusabirovich	
Davlat korxonasini xo'jalik jamiyatiga o'zgartirishning foydali jihatlari	720
Z.D. Sanjarov	
The role and main types of agricultural tourism in Uzbekistan	724
M.Xolmuratova, G.N.Tojiyeva	
Цифровые технологии как драйвер повышения эффективности банковского маркетинга	727
Кахрамонов Хуршиджон Шухрат угли, Маннабова Хулкар Фарход кизи	
Потребительская стоимость товаров в условиях экономики Узбекистана	735
Мусаева Шоира Азимовна	
Valyuta risklarini boshqarishda metching siyosatining ahamiyatini oshirish	739
Yahuyayev Ziyodilla Lutfullayevich	
Yangi o'zbekiston iqtisodiyotida xususiy tadbirkorlikning roli va ahamiyati	744
Azimova Shoxista Salohiddinovna	
Improving the methodology for assessing the financial stability of banks	750
Sharipova N.H.	
Инструменты стратегического планирования и прогнозирования в управлении ООО "МТЕ ТЕХНИК": оценка и повышение финансовой стабильности	757
Нишоновна Муниса Одилжон кизи	
Актуальные вопросы налоговой политики	763
Бердыева Угулой Абдурахмоновна	
Ilm-fanni moliyalashtirish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi	768
Ramazonov Javohir Bekzod o'g'li	
Jizzax viloyatida ekologik, rekreatsiya turizmlarini rivojlantirishning iqtisodiy samaradorligini baholash va uni prognozlashtirish	773
G'apparov Azim Qayumovich	
Qashqadaryo viloyatida ekologik va yashil texnologiyalarga kiritilayotgan investitsiyalar	781
Meylikov Fazliddin Abduhalim o'g'li, Buriyev Shaxbos Baxtiyorovich	
Biznes subyektlari auditida soddalashtirilgan moliyaviy hisobot tayyorlash usulini qo'llash xususiyatlari	786
Tajekeev Ziyatdin Kobeysinovich	
Biznes jarayonlarni modellashtirishning nazariy asoslari	791
Mullajonova (Matchanova) Shaxsanam Taxiroyva	
Raqamli xizmatlar bozori: elektron tijorat orqali xizmat ko'rsatishning yangi bosqichlari	796
Maxammadaliyeva Muslimaxon Sherali Qizi	
"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati va uni barqarorlashtirishning ahamiyati	800
Musurmankulova Gulchehra Isabekovna	
Ekologik turizm nuqtai nazaridan turizm marketingining usullari va asosiy vositalarining xususiyatlari	806
Yokubjonova Xulkarbonu Yokubovna	
O'zbekiston iqtisodiyotida turizmning o'rni va rivojlanish istiqbollari	815
Qosimova Fazilat, Kalandarov Ravshan	
Korporativ strategiyani ishlab chiqish bosqichlarining tahlili	819
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Abduvasiyeva Marjona Anvarovna	



Mamlakatimiz turizmini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha o'tkazilayotgan islohotlarning o'rni.....	823
Ayubov Ilyos Ilxomovich, Nuridinov Bexruz Akbar o'g'li	
Hududlarda tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga undovchi omillarning empirik tadqiqoti.....	829
Irgasheva Gulbahor	
Davlat vositalari yordamida innovatsion faoliyatni moliyaviy rag'batlantirish yo'nalishlari	836
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Важность качества управления на предприятиях общественного питания.....	842
Абдуллаева Зульфия Иззатовна, Махмудов Суннатжон Абдужаббор Угли	
O'zbekistonda "yashil" moliyalashtirishni rivojlantirish yo'nalishlari	848
Shaislamova Nargiza Qabilovna	
Mahalliy budjetning qo'shimcha daromadlarini shakillantirish yo'nalishlari.....	856
Yuldashev Javohirbek Ikromjon o'g'li	
Davlat moliyaviy nazoratida axborot texnologiyalaridan foydalanishni kengaytirish masalalari	860
Ro'zimatova Nigora Abdullaevna	
Принципы «справедливой стоимости» в мсфо: достоинства и проблемы применения в банках узбекистана	869
Айтмуродова Рушана Бахтиеровна	
Yashil iqtisodiyot loyihalarini moliyalashtirishning nazariy jihatlari	876
Allaberganova Asalxon Kadirovna	
Davlat moliyaviy nazoratini tashkil etish hamda amalga oshirish tartibini takomillashtirish	880
Xasanov Ruslan Raxmatovich	
Yirik soliq to'lovchilar va ularning investitsiyaviy faolligini investitsiyaviy chegirmalar orqali rag'batlantirish	883
Tohirov Shuhrat Niyoz o'g'li	
MHXS bo'yicha moliyaviy hisobot tayyorlashda foydalaniladigan tuzatuvchi buxgalteriya yozuvlar.....	888
Sheraliyev Xayrulla Karimovich	
Qurilish korxonalarida investitsiyalarni boshqarishning xorijiy tajribalari va ularni mamlakatimizda foydalanish yo'llari	894
Karimov Inomjon Ortikbaevich	
Davlat xaridini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy amaliyati va uni iqtisodiyotga ta'siri.....	900
Burxanov G'ofur Baxodirovich	
Влияние технологических инноваций на международные финансовые рынки, а также на финансовый рынок нашего государства.....	904
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна	
Strategic development of global companies in modern conditions.....	909
Nasimov Bakhtiyor Vasiyevich	
Hududlarda sog'liqni saqlash tizimi asosiy ko'rsatkichlarini noaniq modellashtirish yordamida kompleks baholash.....	914
Ismoilova Difuza Ibodullayevna	
Tijorat banklari faoliyatini transformatsiyalashuv jarayonlarini takomillashtirish.....	923
Kulboyeva Nargiz Majitovna	
Сущность и причины возникновения проблемных кредитов	929
Улмасой Ахмедова Хусан кизи	
The use of digitalization and technologies in updating credit policy.....	934
Otabek Ma'mirjon ogli Azimov	
Финансовое моделирование сценариев развития предприятия с использованием методов многокритериального принятия решений (МКПР).....	938
Axmedov Akbarali Sultonmurodovich, Yuldosheva Gulnoza Abdinabievna	
Yuqori samarali energiya tejash texnologiyalari va katalizga asoslangan konversiya jarayonlari.....	945
Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich	
Kambag'allikni kamaytirish maqsadida aholining ijtimoiy himoyalash mexanizmini takomillashtirish	951
Kasimova Gulyar Axmatovna	



Tijorat banklarida foiz riski muammosi	957
Turdiyev Abdulhakim Kulbazarovich	
Milliy mahsulotlarni tashqi bozorlarga olib chiqishdagi to'siqlarni bartaraf qilish choralari.....	964
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni moliyalashtirish usullari.....	970
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
O'zbekistonda mehmonxonalarda ovqatlantirish xizmatlarini takomillashtirish konsepsiyasi: strategik yondashuv.....	974
Yaxshiyev Xusniddin Tolibovich	
O'zbekiston sanoatida "yashil texnologiyalar" dan foydalanish va barqaror rivojlanish.....	979
Ubaydullaeva Gulchehra Erkabaevna	
Sanoat korxonalarida resurslarini rejalashtirish (ERP) tizimlarini joriy etishning orqali iqtisodiy samaradorlikni ta'minlash yo'llari	985
Azizov Abdulla Abdisalamovich	
Yashil texnologiyalar asosida sanoatni modernizatsiya qilish	990
Muftaydinov Mansur Kiyomidinovich	
Ta'lim va ilm-fan rivoji – taraqqiyot garovi	995
Jamalova Gulnora Gulomovna	
Yashil iqtisodiyot sharoitida turizm sektorida barqaror bandlikni ta'minlash masalalari	1000
To'rabekov Sohijon Sherboy o'g'li	
Yashil energitikani integratsiya qilish va energiya samaradorligini oshirishning zamonaviy usuli (aqlli tarmoqlar-smart grids)	1007
Karimova Salima Elamonovna	
Yashil iqtisodiyot sharoitida soliqlarni raqamlashtirishni takomillashtirish	1012
Jo'rayev Botir Abdiyevich	
Yashil iqtisodiyotda tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish samaradorligi (TEM ko'rsatkichlar izohi)	1018
Sharifova Nargiza Djurayevna	
Экономическое образование молодёжи основа будущего страны.....	1023
Айматова Фарида, Айтиниязова Наргиза	
Biznes turizmining bugungi kundagi rivojlanish tendensiyasi.....	1028
Yangiyeva Sabrina Ixtiyorovna, Daniyarova Feruza Bahriddinovna	
Особенности кредитования сельскохозяйственных организаций и этапы его развития.....	1032
Ж.Я.Нуриллаев	
Xorijiy tajriba asosida O'zbekiston yashil iqtisodiyotini takomillashtirish yo'llari.....	1039
Xikmatova Husnora Fatxulla qizi	
Yashil iqtisodiyot sharoitida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda davlatning roli	1045
Umarov Muzaffar Yusupbayevich, Otamurodov Rasulbek Batirovich, Xaitbayev Jasurbek Otaxanovich, Atadjanov Kadambay Sapayevich	
Mintaqada raqamli transformatsiya rivojlanishida moliyaviy texnologiyalarning ahamiyati.....	1052
Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li	
Tijorat banklaridan olingan kreditni qaytarishda foiz stavkalari ta'sirining tahlili.....	1058
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov.A.V	
Tabiiy va sun'iy tolalarning ekologik ta'siri va yashil ishlab chiqarish texnologiyalariga o'tish bosqichlari.....	1066
Raximov Furqat Jalalovich	
Maishiy kimyo tovarlari B2B taqsimotida chakana savdo tarmoqlari bilan marketing asosidagi strategik hamkorlik	1071
Ro'ziyeva Farzona Komiljon qizi	
Мировой финансовый кризис и его влияния на состояние экономики Узбекистана	1076
Раупова Мхлисахон Ибрахимжон кизи	
Uzoq muddatli aktivlar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish.....	1087
Hakimov Faxritdin Abdusattorovich	
O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari	1093
Djo'rayeva Lola Abdugabbarovna	



Yo'l qurilish tashkilotlarida yo'l qurilish ko'lamini oshirib, samarali resurslar taqsimotini ishlab chiqish.....	1099
Raximov Dilshodjon Turdiali o'g'li	
Ilg'or xorij tajribalaridan O'zbekiston amaliyotida foydalanish imkoniyatlari	1104
Karimova Komila Daniyarovna	
Ichki audit samaradorligini tahlil qilish metodologiyasi.....	1111
I.G'.Isroilov	
Выведение практического сотрудничества на качественно новый уровень государств центрально-азиатского региона в укреплении концепции «зеленой экономики» в эпоху глобализации.....	1117
Парпиева Наргиза Тахировна	
Kimyo sanoati korxonalarida lean production konsepsiyasidan foydalanish istiqbollari	1122
Gulbayeva Feruza Islomovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida auditorlik xizmatlarining ahamiyati.....	1127
Maxmudov Saidjamol Kadirjanovich	
Tijorat banklari resurs bazasini mustahkamlash yo'llari	1131
Allaberganov Sirojali Saxatovich	
Теоретические основы формирования понятия «финансовая стабильность» Часть II	1143
Алиева Сусанна Сейрановна	
O'zbekiston moliya tizimini raqamlashtirishning rivojlanish tendensiyalari.....	1148
Tashmatova Rano Gaibovna, Qodirov Nurhayot Normuhammad o'g'li	
Theoretical basis of the use of modern information technologies in accounting	1154
Annayev Abdurasul Abdurashidovich, Tojiboyev Jasurbek Shavkat o'g'li, Rustamov Suxrob Asror o'g'li	
Moliyaviy bozorlar chayqalmoqda: investorlar uchun yangi signalmi?	1158
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li, Yaxshiboyev Jahongir Abdualimovich	
Yashil moliyalashtirish va esg samaradorligining iqtisodiyot barqarorligidagi o'rni.....	1166
Yusupov Sherzodbek Baxtiyor o'g'li, Atadjanov Kadambay Sapayevich, Madraimov Xabibulla Madaminovich	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni kamaytirish bo'yicha tizimlarni takomillashtirish yo'llari	1170
Bekmurodova Mahbuba Mahmudovna	
Maqola: Globalizatsiyada inson resurslarini boshqarishda raqamli transformatsiyaning rejasini tuzish	1177
Salimjonova Gulhayo Asliddin qizi, Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Nabiye Sherzodbek Nurmuhammad o'g'li	
Turizm sanoatida Internet-marketing vositalari va ulardan samarali foydalanish	1182
Babaev Jo'rabek	
Ishlab chiqarishni boshqarishda mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilishning ahamiyati	1190
Asqarova Lobarxon Usmanjanovna	
O'zbekistonda ichki turizm faoliyatini rivojlantirishda transport infratuzilmasini boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy jihatlari	1194
Turopov Maqsudjon	
Kichik biznes faoliyatini rivojlantirishda soliq siyosatini takomillashtirishning ahamiyati	1199
Abdurahmonov Abdumalik Abdug'ani o'g'li	
Madaniy-tomosha xizmatlarining tahlili va uni rivojlantirish yo'llari	1204
Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Цифровизация экономики и генезис стран мирового хозяйства	1211
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
“Oila va xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi” faoliyati	1216
Xushmurodov Baxtiyor Turg'un o'g'li	
Soliq stavkalarini tabaqalashtirish asosida soliq to'lovchilar iqtisodiy faoliyatini tartibga solish mexanizmlari.....	1220
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish va barqaror rivojlanishga ta'sir etuvchi omillar	1223
Xamdamov Shoh-Jahon Rahmat o'g'li	
Mintaqaning eksport salohiyati tahlili asosida istiqbolli y'nalishlarni aniqlash (Xorazm viloyati misolida).....	1229
Ibadullayev Ergash Bakturdiyevich	



Uy-joy kommunal xo'jaligini mintaqada innovatsion rivojlantirishni boshqaruvi	1235
Adilova Yulduz Shavkatovna	
Bank tizimi likvidligini ta'minlash vositalari va usullarini takomillashtirish	1239
Poyonov Bobir Bekmurod o'g'li	
Milliy brendlarni shakllantirish orqali tashqi bozorlarda raqobatbardoshlikni oshirish	1245
Muratbaeva Eleonora Muxamedjan qizi	
Charm mahsulotlaridan tayyorlangan bolalar transformatsion sumka ishlab chiqarish iqtisodiy samaradorligi	1250
Ismailov Nurulla Tuychibayevich	
O'zbekistonda qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyati: iqtisodiy tahlil va islohotlar zarurati	1256
Raximov Ilyos Ikramovich	
Yoqilg'i-energetika kompleksida innovatsion salohiyatni oshirish strategiyasi	1262
Nabiyeva Saidaxon Abduvaxabovna	
Banklarda moliyaviy xavfsizlik kategoriyasining evolyusiyasi	1268
Qobilov Muxammad Ayubxon Yusufjon o'g'li	
Развитие системы бухгалтерского учёта и отчётности на современном этапе	1273
Мамажонов Акрамжон Тургунович, Юсупова Малика Ботиралиевна	
Практика банковского кредитования предпринимательских субъектов сферы услуг в германии	1279
Мукарова Сарвиноз Маликовна, Каримова Азиза Махомадризовна	
Статистический анализ теневой экономики в узбекистане	1283
Кошанов Абдимурат Азат ули, Абдиразакова Асемай Жандулла кизи	
The importance of using digital technologies in business	1288
Makhmudova Munisakhon Abbos qizi	
0,4 kv kuchlanishdan ta'minlanuvchi suv nasoslarini tarmoq faza kuchlanishi yo'qolishidan himoyalash	1292
Xalikova Xurshida Abdullayevna, Nurova Malika Abduzairovna, Mustayev Ruslan Aktamovich	
Tijorat banklarida korporativ boshqaruv tizimining samaradorligini oshirish	1297
Dexkonova Sayidaxon Nurmuxammatovna	
Ijtimoiy-iqtisodiyot va markaziy osiyo mamlakatlari ijtimoiy sohada	1302
Usmanxo'jayeva Surayyo Muxtarovna	
Aksiyalarni ommaviy joylashtirish amaliyotini tashkil etish va o'tkazish bosqichlari	1307
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
Approaches to effective management of tax liabilities through tax auditing	1311
Abdullayev Abror Bozarboevich	
Tijorat banklarida aktivlarni sekyuritizatsiyalash tizimini takomillashtirish	1316
Axmedov Akbarali Sultonmurodovich	
Tashqi va ichki omillar ta'sirini hisobga olgan holda korxona moliyaviy holati barqarorligining tahlili	1325
Eshkuvatov Azizjon Baxtiyorovich	
Tijorat banklari tomonidan ajratilayotgan kreditlarning iqtisodiyotni rivojlantirishdagi roli	1330
Masharipov Rasulbek Jo'rabekovich	
Sun'iy intellekt asosida bank tizimini modernizasiya qilish va samaradorligini oshirish	1333
Boykulov Baxriddin Karshievich	
Aksiyadorlik jamiyatlarini moliyalashtirish manbalaridan samarali foydalanish	1338
Arifjanova Yayraxon Usmonxo'jayevna	
Ipoteka obligatsiyalarining mamlakat iqtisodiyotining o'sishidagi ahamiyati hamda mazkur obligatsiyalar bilan bog'liq risklar	1343
Ibrohimov Yorqinjon To'liqin o'g'li	
Анализ спроса и потребительского поведения на продукцию, выращенную гидропонным методом	1349
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Global moliyaviy inqirozlar sharoitida aholi daromadlarining barqarorligini ta'minlash strategiyalari	1355
Qurbanov Ulug'bek Erkinovich, Nutfullayev Shohrux Mexli o'g'li	



“O‘zbekistonning “yashil iqtisodiyot”ga o‘tish strategiyasi: mavjud muammo va istiqbolli imkoniyatlar”	1359
Ismailov Dilshod Anvarjonovich, Akramova Aziza Abduvohidovna	
Aksiyadorlik jamiyatlarida davlat xaridlarini tashkil etish amaliyotini takomillashtirish.....	1366
Saidaxmedova Aida Mirzayevna	
O‘zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish masalalari	1372
Abduraxmonova Ziyoda Abdullayevna	
Netto ish haqini hisoblashning innovatsion usullari.....	1378
Mirmahmudov Murod Ismatovich	
Xizmat ko‘rsatish sohasida tadbirkorlik: iqtisodiy va ijtimoiy istiqbollar	1383
Xaydarova Shoxista Davranovna	
Texnologiya fanida sun‘iy intellekt va kompyuter texnologiyalaridan foydalanish	1388
Ashurov Nazar Raxmatullaevich	
Korporativ xaridlarni amalga oshirishdagi byurokratik to‘siqlar va ularni bartaraf etish usullari	1391
Qurbanov Shohboz Lutfillayevich	
Yashil yondashuvlar asosida barqaror iqtisodiyotni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	1396
Ubaydullaev No‘monjon Isroilovich	
Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini SWOT va pestel tahlil qilish orqali iqtisodiy bashoratlash.....	1401
Karimova Maftuna Nurdinovna	
O‘tkir revmatik isitmasi bor bolalarda kardiometriya ko‘rsatkichlarining statistik tahlili	1407
Muxamadiyeva Lola Atamuradovna	
Ways to develop digital economy and electronic government in UZBEKISTAN	1418
Nuriddinova Dilshodaxon Abdulla kizi	
O‘zbekistonda hayot sug‘urtasining joriy etilishi va unga ta’sir etuvchi demografik omillar ta’siri.....	1422
Mirzamahmudova Madina Odiljon qizi	
Global iqlim o‘zgarishining turizm sektoriga ta’siri: muvofiqlashtirish va barqarorlikka erishish strategiyalari	1428
Karimova Shaxnoza Uktamovna	
Prospects for the development of islamic microfinance services in uzbekistan.....	1433
Sadullaeva Gulnoza Usmanovna	
Global iqlim o‘zgarishi riski uning mamlakat iqtisodiyoti moliyaviy sektoriga ta’siri	1439
Baratov Sa’dulla Norjigit o‘g‘li, Jo‘rayev Behzod Nuraliyevich	
Перспективы унификации налогов на землю и имущество	1444
Акбарова Нилуфар Нейматжановна	
Banklarda xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS) asosida hisobot tuzish tartibi	1449
Arziboyeva Ravzaxon Sattarovna	
Kichik biznes subyektlari iqtisodiy xavfsizligini ta’minlash mexanizmini takomillashtirish	1454
Akbarov Abdulhamid Akmal o‘g‘li	
O‘zbekiston Respublikasi hududlarida demografik jarayonlarning dinamikasi tahlili	1458
Xamitova Mavluda Sindarovna	
Ta’minot zanjirlarini boshqarishda big datadan foydalanishni afzalliklari	1463
Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich, Quryazov Quryozbek Ergash o‘g‘li	
Yashil texnologiyalardan keng foydalanish – yashil investitsiyalarning poydevori.....	1467
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Raqamli transformatsiya sharoitida tijorat banklarining strategik boshqaruv tizimini takomillashtirish yo‘llari.....	1470
Umurov Jasurbek Jamil o‘g‘li	
Digital neighbourhood contexts in youth employment and competency frameworks	1474
Gulsara Ostonaikulova	
Роль организации антимонопольной политики в национальной экономике в обеспечении экономической безопасности и конкурентоспособности.....	1482
Глазова Марина Викторовна	
Rivojlangan sug‘urta bozorlarida investisiya faoliyati tahlili.....	1487
Suyunov Isomiddin Tilovkobilovich	



O'zbekiston respublikasida qurilish kompleksining hozirgi holati va asosiy rivojlanish tendensiyalari.....	1491
Muxibova Guli Yarkinovna	
Aholining turmush farovonligini oshirishda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning roli	1496
Ostanova Nargiza Baratovna	
Tadbirkorlik faoliyatini boshqarishda rahbarlik uslubi: demokratik rahbarlar	1508
Amonov Mehridin Oromiddinovich	
Korxonlarni rivojlantirishda yashil iqtisodiyot mexanizmlarini joriy etish	1513
Yusupov Bekzod Ulugbekovich	
O'zbekistonda sog'lomlashtirish turizmi infratuzilmasini rivojlantirishni ko'p omilli ekonometrik modellashtirish asosida prognozlash	1517
Norchayev Asatullo Norbo'tayevich	
"Ijtimoiy himoya" kategoriyasiga qaratilgan nazariy qarashlar evolyusiyasi	1526
Bobonov N.H	
Majburiyatlar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirishning nazariy asoslari.....	1532
Ikromova Odinaxon	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish sifatini oshirishda raqamli xizmatlarning obyektiv zarurati	1537
Norov Murodjon Mahmudovich	
Oliy ta'lim xizmatlari mohiyati va rivojlanish nazariyasi.....	1541
Iskandarov Shahboz Shavkat o'g'li	
Davlat-xususiy sheriklikka oid ilmiy yondashuv va qarashlarning rivojlanish tendensiyalari	1545
O'ktamova Nargiza Narzulla qizi	
Theoretical foundations of time series analysis in green economy	1552
Muradov Rustamjon Sobitkhonovich	
Korxona faoliyati samaradorligini baholashning kompleks yondashuvi: nazariya va amaliyot.....	1563
Xalilov Bekzod Axmatovich	
Aholi real daromadlarini shakllantirishda inson kapitalini rivojlantirishning roli.....	1568
Iskandarova Dilafruz Ikrom qizi	
Yashil iqtisodiyotda transportning tutgan o'rni.....	1573
Yuldasheva Saodat Arslanovna, Otanazarova Charos Baxtiyor qizi	
Xalqaro standartlar asosida hisob siyosati metodologiyasini takomillashtirish.....	1577
Qurbanboev Jurabek Eruvboevich	
Sanoat tarmoqlarini barqaror rivojlantirishda "yashil" iqtisodiyotdan samarali foydalanish istiqbollari.....	1585
Yuldasheva Saida Nematovna	
Mintaqaviy mehnat bozorini tartibga solishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari.....	1593
Azadova Gulnoza Sardorbekovna	
O'zbekistonda yashil sug'urta mahsulotlarini rivojlantirishda xorij tajribalari	1600
Yusufov Asfandiyor Eldor o'g'li	
Понятие и типы финансовых шоков: макроэкономический контекст и микроуровневые последствия	1606
Захарова Ирина Борисовна	
Современное состояние оздоровительного туризма в Узбекистане	1611
Сирлибеков Хабибулло Шакарбоевич	
Impact of industrial development on macroeconomic indicators.....	1621
Olchinboyev Otabek Abdusamad ugli	
Анализ предпочтений на рынке электронной торговли в Узбекистане	1625
Уразов Комил Бахрамович, Хушмуродова Мадина	
Методы оценки деятельности акционерных обществ с учетом инвестиционных рисков.....	1639
Айтмуратова Улбике Жалгасовна	
Xalqaro moliyaviy markazlar va ularning jahon iqtisodiyotidagi roli.....	1645
Sharipova Shaxinabonu Orif qizi	
Development of modern tourism industry in Uzbekistan through smart technologies and digital transformation.....	1649
Master's student at Silk Road University	



Iqtisodiyotda qiymat nazariyasi asosida qishloq xo'jaligida qo'shilgan qiymatni shakllanishi.....	1656
Azizov Shohsuvor Yuldashevich	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar, ularda hisobdorlik va boshqaruvda axborotlarning tahliliyligini oshirish masalalari.....	1659
Yusupov Azizbek Baxtiyor o'g'li	
"Yashil" iqtisodiyotga o'tishda xalqaro hamkorlik: O'zbekistonning tashqi iqtisodiy faoliyatidagi yangi tendensiyalar	1665
Xashimov Pazliddin Zukurovich, Sobirxo'jaev Xadyatillo Billoxon o'g'li	



“YASHIL” IQTISODIYOTGA O‘TISHDA XALQARO HAMKORLIK: O‘ZBEKISTONNING TASHQI IQTISODIY FAOLIYATIDAGI YANGI TENDENSIYALAR

Xashimov Pazliddin Zukurovich

Iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
O‘zbekiston Milliy universiteti
E-mail: @gmail.com

Sobirxo‘jaev Xadyatillo Billoxon o‘g‘li

O‘zbekiston Milliy universiteti
Iqtisodiyot fakulteti talabasi
E-mail: xadyatillo2004@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekistonning “yashil” iqtisodiyotga o‘tish jarayonida xalqaro hamkorlikning roli va tashqi iqtisodiy faoliyatdagi yangi tendensiyalar tahlil qilinadi. Asosiy e’tibor xorijiy investisiyalar, xalqaro moliyaviy institutlar bilan aloqalar va texnologik transfer orqali ekologik barqarorlikni ta’minlashga qaratilgan tashabbuslarga qaratilgan.

Kalit so‘zlar: yashil iqtisodiyot, xalqaro hamkorlik, tashqi iqtisodiy faoliyat, barqaror rivojlanish, xorijiy investisiyalar, texnologik transfer.

Abstract: This article analyzes the role of international cooperation in Uzbekistan's transition to a green economy and the emerging trends in its foreign economic activity. Particular attention is paid to initiatives related to attracting foreign investment, cooperation with international financial institutions, and technology transfer to ensure environmental sustainability.

Key words: Green economy, international cooperation, foreign economic activity, sustainable development, foreign investment, technology transfer.

Аннотация: В статье рассматривается роль международного сотрудничества в процессе перехода Узбекистана к «зелёной» экономике, а также новые тенденции во внешнеэкономической деятельности страны. Основное внимание уделено инициативам по привлечению иностранных инвестиций, сотрудничеству с международными финансовыми институтами и трансферу технологий для обеспечения экологической устойчивости.

Ключевые слова: «зелёная» экономика, международное сотрудничество, внешнеэкономическая деятельность, устойчивое развитие, иностранные инвестиции, трансфер технологий.

KIRISH

Bugungi kunda barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishda iqtisodiy o‘tishni ekologik barqarorlik bilan uyg‘unlashtirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. O‘zbekiston Respublikasi ham ushbu jarayonda faol ishtirok etib, “yashil iqtisodiyot” tamoyillarini milliy rivojlanish strategiyasiga integrasiya qilmoqda. 2022-yil dekabr oyida O‘zbekistonning 2030-yilgacha “yashil” iqtisodiyotga o‘tish bo‘yicha strategik dasturi va harakatlar rejasi tasdiqlandi¹. Mazkur hujjatlarda iqtisodiyotning energiya samaradorligini oshirishdan tortib, davlat investisiyalariga “yashil” mezonlarni tatbiq etish, kadrlar tayyorlash va eng muhimi, xalqaro hamkorlikni mustahkamlashgacha bo‘lgan vazifalar belgilangan. Davlat o‘z zimmasiga 2030-yilga borib issiqxona gazlari chiqindilarini 2010-yil darajasidan 35% kamaytirish majburiyatini oldi². Bu esa faqat ichki islohotlar bilangina emas, balki keng ko‘lamli tashqi iqtisodiy hamkorlik orqali amalga oshirilishi mumkin bo‘lgan yirik maqsaddir.

1 Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023-йил 11-сентябрдаги ПФ-158-сонли фармони «Ўзбекистон–2030» стратегияси тўғрисида.

2 Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегияси – Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва яшил иқтисодиёт йилида бажариладиган вазифалар тўғрисида (2022).



MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda hukumat ekologik barqarorlikni ta'minlashga doir siyosatni yangi bosqichga olib chiqdi. 2025 yilning "Atrof-muhitni muhofaza qilish va yashil iqtisodiyot yili" deb e'lon qilinishi ham buning yorqin dalilidir. Bu orqali O'zbekiston barqaror rivojlanish va iqlim o'zgarishiga qarshi kurash bo'yicha global sa'y-harakatlarga o'z hissasini qo'shish hamda xalqaro majburiyatlarini bajarishga intilayotganini ko'rsatmoqda. Masalan, mamlakat 2022-yilda Global metan tashabbusiga qo'shilib, 2030 yilgacha metan chiqindilarini 2020 yil darajasiga nisbatan 30% kamaytirishga kelishib oldi. 2023 yilda esa Iqtisodiyot va moliya vazirligi Iqlim bo'yicha moliya vazirlari koalitsiyasiga a'zo bo'ldi. Bu kabi qadamlar O'zbekistonning xalqaro ekologik ko'makka tayangan holda iqtisodiyotini "yashillash" yo'lidagi qat'iy pozitsiyasini anglatadi.

Ushbu maqolada O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tish borasidagi tashqi iqtisodiy hamkorlik yo'nalishidagi eng yangi tendensiyalar tahlil qilinadi. Maqola kirish, metodologiya, natijalar, munozara va xulosa bo'limlaridan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda sifat tahlili va qiyosiy tahlil usullariga tayandik. Avvalo, O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyalari va davlat dasturlari o'rganilib, ulardagi xalqaro hamkorlikka doir bandlar tahlil qilindi. So'ngra, xalqaro moliya institutlari, rivojlanish dasturlari va hukumatlararo bitimlar doirasidagi so'nggi loyihalar va tashabbuslar bo'yicha ma'lumotlar rasmiy manbalar (press-relizlar, hisobotlar)dan yig'ildi. Shuningdek, Markaziy Osiyo va Osiyo-Tinch okeani mintaqasi davlatlarining tegishli tajribalari bilan qiyosiy tahlil qilinib, O'zbekistonning pozitsiyasi mintaqaviy kontekstda ko'rib chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston xorijiy hamkorlar bilan birgalikda bir qator yirik yashil loyihalarni amalga oshirishni boshladi. Xususan, mamlakatda qayta tiklanadigan energetika ulushini sezilarli darajada oshirish maqsad qilingan. Quyidagi jadvalda O'zbekistonda 2025–2026 yillargacha qayta tiklanadigan energiya manbalari sohasida amalga oshiriladigan yirik loyihalarni ko'rishimiz mumkin.

1-jadval³

QTEM yo'nalishlari	Barpo etiladigan yangi quvvatlar:
Kamida 8 ta shamol elekt stansiyalarini qurish hisobiga 4 GVt qo'shimcha quvvatlarni barpo etish	2023-yilda Qoraqalpog'iston Respublikasi Beruniy va Qorauzak tumanlari hamda Buxoro viloyati G'ijduvon va Peshku tumanlarida 3 ta (1,1 GVt)
	2024 yilda Navoiy viloyati Tomdi tumanida 1 ta (0,5 GVt)
	2025-2026 yillarda Qoraqalpog'iston Respublikasi va boshqa viloyatlarda 4 ta (2,4 GVt)
Quyosh elektro stansiyalari (FES) quvvatini 4 GVtga etkazish maqsadida kamida 10 ta FES ishga tushirish	2023-yilda Navoiy, Jizzax, Samarqand va Surxondaryo viloyatlarida 4 ta (1,1 GVt)
	2025-2026-yillarda Qoraqalpog'iston Respublikasi va boshqa viloyatlarda jami 1,8 GVtli FESlarni ishga tushirish
15 ta yangi gidroelektr stansiyalarini (GES) qurish va 5 ta mavjud GESlarni modernizasiya qilish hisobiga yillik qo'shimcha 868 MVt elektr energiyasi ishlab chiqarish quvvatlarini barpo etish	2023-yilda Toshkent viloyatida 1ta GES modernizasiyasini yakunlash hamda Qashqadaryo va Andijon viloyatlarida 2 ta GES qurish (jami quvvati 29 MVt)
	2024-yilda Andijon, Namangan, Surxondaryo va Toshkent viloyatlarida 1 ta GES modernizasiyasini yakunlash va 4 ta GES qurish (jami quvvati 122 MVt)
	2025-2026-yillarda Qashqadaryo va Toshkent viloyatlarida 4 ta GESlarni ishga tushirish (jami quvvati 544 MVt)

Qayta tiklanadigan energetikani kengaytirish borasida xorijiy investorlar ishtirokini ta'minlash muhim rol o'ynamoqda. So'nggi yillarda energetika sohasiga xalqaro xususiy sektorni jalb etish orqali bir qancha yirik quvvatlar ishga tushirildi. Jumladan, BAAning Masdar va Saudiya Arabistonining ACWA Power kabi kompaniyalari bilan hamkorlikda O'zbekistonda bir nechta yirik quyosh va shamol elektr stansiyalari qurilmoqda. So'nggi besh yilda mamlakatga qariyb 20 mlrd AQSh dollari miqdorida xorijiy investisiyalar jalb qilindi va natijada 9,6 GVt lik "yashil" elektr quvvatlari hamda jami 300 MVt lik ikki yirik energiya saqlash tizimi ishga tushirildi⁴. Bu

3 Uzbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi ПФ-60-сон Фармонида 2-илова

4 President.uz (2024). "Ўзбекистон Республикасида яшил иқтисодийотни ривожлантириш ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш йили" эълон қилинди.



misli ko'rilmagan miqyosdagi loyihalar O'zbekistonning energetika tizimini dekarbonizatsiya qilish yo'lida ulkan qadam bo'lib, Markaziy Osiyo mintaqasida mamlakatni etakchi "yashil energetika" markaziga aylantirmoqda.

Bundan tashqari, mamlakat ekologik muammolarni hal etishda ham xalqaro ko'mak va tajribaga tayyanyapti. Misol uchun, Orol dengizining qurigan tubini ko'kalamzorlashtirish bo'yicha keng ko'lamli loyiha boshlangan – ekologik halokatdan zarar ko'rgan hududda 100 ming gektar maydonda yashil zonalar barpo etilib, 2,1 mln gektargacha cho'l hududlarda daraxtzorlar yaratish ko'zda tutilgan bo'lib, ushbu model Xitoyning Gobi sahrosini ko'kalamzorlashtirish tajribasi asosida amalga oshirilmoqda. Ushbu tashabbus Markaziy Osiyo davlatlari bilan hamkorlikda bajarilmoqda va mintaqaviy ekologik tiklanish hamda iqlim barqarorligini ta'minlashga qaratilgan.

O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida xalqaro tashkilotlar va moliya institutlari bilan hamkorlik alohida o'rin tutadi. Turli fondlar, banklar va BMT agentliklari orqali imtiyozli kreditlar, grantlar va texnik yordam jalb qilinmoqda. Quyida ana shunday hamkorlikning asosiy yo'nalishlari va moliyalashtirish dasturlaridan ba'zi misollar keltirilgan:

Jahon banki O'zbekistonda past uglerodli iqtisodiyotni rivojlantirishga qaratilgan dasturlarni moliyalashtirmoqda⁵. Masalan, energetika sektorida metan chiqindilarini kamaytirish loyihasini amalga oshirish uchun Jahon banki 10 mln AQSh dollari miqdorida grant ajratdi. Shuningdek, Jahon bankining iCRAFT tashabbusi doirasida issiqxona gazlari emissiyasini kamaytirish bo'yicha qo'shimcha 7,5 mln dollarlik mablag' yo'naltirilishi rejalashtirilgan. Bu mablag'lar asosan qayta tiklanuvchi energetika inshootlarini rivojlantirishga yo'naltiriladi.

BMT Taraqqiyot Dasturi O'zbekistonda qator ekologik tashabbuslarni amalga oshirishda hamkor hisoblanadi. 2025-yil boshida UNDP va Ekologiya vazirligi hamkorligida Global Ekologik Fond (GEF) mablag'lari hisobidan qiymati 6,5 mln dollarlik ikki yangi loyiha ishga tushirildi⁶. Ulardan biri 69 ta davlat qatorida O'zbekistonning milliy Biologik xilma-xillik bo'yicha strategiya va harakat rejasini yangilashga ko'maklashsa, ikkinchisi noyob tabiiy ekotizimlarni (G'arbiy Tyan-Shan, Nurota va Qo'hitang tog'lari hududlari) muhofaza qilish va reabilitatsiya qilish choralari o'z ichiga oladi. Mazkur loyihalarda Tabiatni muhofaza qilish xalqaro ittifoqi (IUCN) kabi hamkorlar ham jalb etilgan.

Germaniya va Janubiy Koreya Evropa va Osiyo davlatlari ham O'zbekistonga "yashil" islohotlarda ko'mak berish uchun grant va texnik yordam ajratmoqda⁷. Masalan, Germaniyaning Xalqaro hamkorlik jamiyati (GIZ) O'zbekistonda sanoatda karbon chiqindilarini kamaytirish va zararli gazlar emissiyasini qisqartirish maqsadida 20 mln evro investisiya kiritmoqda. Bu mablag'lar azot kislotasi ishlab chiqarish korxonalarini modernizatsiya qilish kabi sanoatni "yashillashtirish" loyihalariga yo'naltiriladi. Janubiy Koreya hukumati qoshidagi KOICA agentligi esa Global Yashil O'sish Instituti (GGGI) orqali O'zbekiston va Koreya o'rtasidagi yashil hamkorlikni rivojlantirish uchun 6,5 mln dollarlik texnik yordam dasturini moliyalashtirmoqda. Ushbu dastur doirasida Koreya mutaxassislari O'zbekistonga qayta tiklanuvchi energetika va ekologiya sohalarida tajriba va texnologiyalar transferini ta'minlashga yordam bermoqda.

Evropa Ittifoqi O'zbekistonga barqaror rivojlanish yo'lida strategik hamkor sifatida qaraydi⁸. 2021-2027-yillar uchun Evropa Ittifoqi tomonidan O'zbekistonga 119 mln evro grant ajratilishi rejalashtirilgan bo'lib, bu mablag'larning bir qismi "yashil iqtisodiyot"ga o'tishni qo'llab-quvvatlashga yo'naltiriladi. El tomonidan O'zbekistonda quyosh energetikasi va yashil vodorod ishlab chiqarishni rivojlantirishga ko'mak beruvchi loyihalar boshlangan. Xususan, texnik yordam doirasida xavfli kimyoviy moddalarni boshqarish, energiya tejamliligini oshirish va "yashil" moliyalashtirish mexanizmlarini yaratishga ko'mak ko'rsatilmoqda. Bundan tashqari, Evropa investisiya banki va boshqa moliya institutlari orqali ham O'zbekistonda qayta tiklanadigan energiya loyihalariga sarmoya jalb etilmoqda.

Yuqoridagi misollar ko'rsatadiki, xalqaro moliya institutlari va donorlar mablag'lari O'zbekistonning yashil loyihalarini amalga oshirishda muhim moliyaviy manba bo'lib xizmat qilmoqda. Bu hamkorlik nafaqat investisiya shaklida, balki texnologiya va bilim almashinuvi ko'rinishida ham olib borilayapti – natijada O'zbekiston zamonaviy texnik echimlarni tezroq joriy etish imkoniga ega bo'lmoqda.

Yuqorida keltirilgan natijalar shuni ko'rsatadiki, xalqaro hamkorlik O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida hal qiluvchi omil bo'lib qolmoqda. Xorijiy investisiyalar, texnologiya va bilim almashinuvi mamlakatga ekologik muammolarni hal etish bilan bir vaqtda barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash imkonini bermoqda. O'zbekiston o'zining Aral dengizi fojiasi kabi yirik ekologik inqirozlarini engib o'tishda va kelajakda bunday vaziyatlarning oldini olishda ham xalqaro hamjamiyat ko'magidan keng foydalanmoqda. Masalan, yuqorida ta'kidlanganidek, Orolbo'yini ko'kalamzorlashtirish yoki ko'p tarmoqli erta ogohlantirish tizimini yaratish kabi

5 Jahon banki (World Bank) hisoboti (2021-2024 yillar) – O'zbekistonda yashil o'sish va iqlim o'zgarishi bo'yicha siyosiy chora-tadbirlar to'plami

6 BMT Taraqqiyot Dasturi (UNDP) O'zbekiston – Uzbekistan Marks the Start of the Year of Environmental Protection and Green Economy with Launch of New Green Initiatives (press-reliz, 18-yanvar 2025)

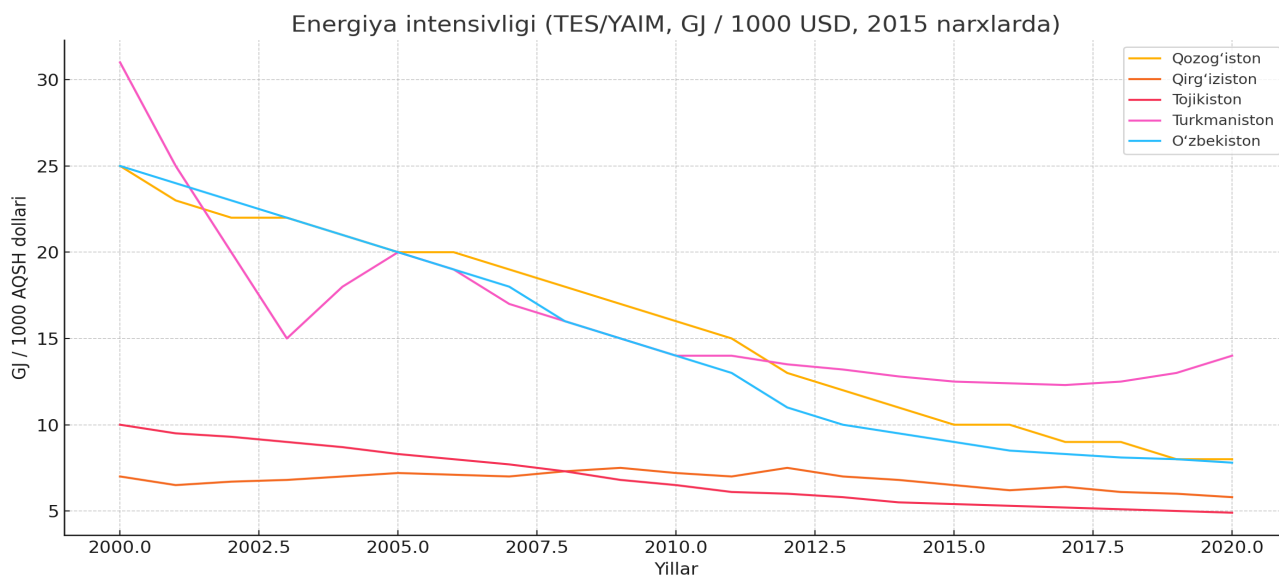
7 Bourse & Bazaar Foundation – Uzbekistan's President Hopes a Decree Will Spur Green Economic Growth (2025)

8 Stiftung Wissenschaft und Politik – The Gulf States, China, and Central Asia's Green Energy Sector (2023)



loyihalar global fondlar yordamisiz amalga oshishi qiyin edi. Shu ma'noda, xalqaro sheriklik O'zbekistonga iqlim o'zgarishiga moslashish, suv tanqisligi, cho'llanish va h.k. xavflarga qarshi kurashishda mustahkam tayanch bo'lmoqda.

Markaziy Osiyo mintaqasi doirasida olib qaralganda, O'zbekistonning "yashil" tashqi iqtisodiy faoliyati ko'lami va tezligi jihatidan alohida ajralib turadi. Mintaqaning boshqa davlatlari ham bu yo'nalishda qator qadamlarni qo'yayotgani kuzatilmoqda. Quyidagi grafikda Markaziy Osiyo davlatlarida 2000–2020 yillar davomidagi energiya intensivligi (TES/YAIM) dinamikasi tasvirlangan. Bu ko'rsatkich har 1000 AQSh dollari yalpi ichki mahsulot ishlab chiqarish uchun sarflangan energiya miqdorini (GJ) ifodalaydi.



1- rasm. Yalpi ichki mahsulot ishlab chiqarish uchun sarflangan energiya miqdori⁹.

Grafikdan ko'rsatadiki, so'nggi 20 yil ichida, ayniqsa O'zbekiston, Qozog'iston va Turkmaniston kabi davlatlarda energiya intensivligi keskin pasaygan. Bu jarayon, asosan, uglevodorod (neft, gaz) manbalariga asoslangan energiya ishlab chiqarish ulushining kamayishi hamda qayta tiklanadigan energiya manbalarining keng joriy etilishi bilan bog'liq. Bu tendensiya – yashil iqtisodiyotga o'tish, energetik xavfsizlikni oshirish va iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish kabi strategik maqsadlarga xizmat qiladi. Jumladan, Qozog'iston Respublikasi 2060-yilgacha uglerod neytralligiga erishishni maqsad qilgan va shu yo'lda 2030-yilgacha issiqxona gazlari chiqindilarini 1990-yil darajasidan 15% kamaytirishga va'da bergan (Parij kelishuvi doirasida)¹⁰. Bu borada Qozog'iston Markaziy Osiyoda yagona milliy karbon savdo tizimini (ETS) yo'lga qo'yib, yirik energetika va sanoat korxonalariga kvotalar o'rnatgan – bugungi kunda Qozog'iston ETSi mamlakatning jami 43% issiqxona gazlari emissiyasini qamrab oladi. Qozog'iston ham xorijiy sarmoya va texnologiyalarni jalb etish borasida O'zbekistonga o'xshash yo'l tutmoqda: masalan, u ham Masdar va ACWA Power kabi kompaniyalarni jalb etgan holda yirik quyosh va shamol loyihalarini amalga oshiryapti. Hozirgi vaqtda Qozog'iston energetikasida qayta tiklanuvchi manbalar ulushi 6% atrofida bo'lsa-da, hukumat bu ko'rsatkichni 2030-yilda 15% ga, 2050-yilda esa 50% ga etkazishni reja qilgan. Shu bilan birga, Qozog'iston va O'zbekiston o'zaro va boshqa qo'shni davlatlar bilan hamkorlikda mintaqaviy energetika loyihalarini ilgari surmoqda – bunga yuqorida aytib o'tilgan Evropaga "yashil" elektr eksport qilish bo'yicha Kaspiy bo'yi hamkorligi misol bo'la oladi. Bunday tashabbuslar ikki davlatning manfaatlari bir-birini to'ldirishi mumkinligini va xalqaro bozorlar (masalan, Evropa) talabini qondirishda birga ishlashga tayyorligini ko'rsatmoqda.

Mintaqaning boshqa davlatlarida – Qirg'iziston va Tojikistonda – yashil iqtisodiyot yo'nalishidagi xalqaro hamkorlik asosan an'anaviy kuchli tomon bo'lgan gidroenergetikani rivojlantirish va undan keladigan foydani oshirishga qaratilgan. Masalan, ushbu ikki davlat Jahon banki, Islom taraqqiyot banki kabi tashkilotlar ko'magida CASA-1000 loyihasini amalga oshirmoqda. CASA-1000 Markaziy Osiyoning ortiqcha gidroelektr energiyasini Janubiy Osiyo mamlakatlariga (Afg'oniston va Pokistonga) eksport qilishni nazarda tutadi. 2024-yil holatiga ko'ra, Qirg'iziston va Tojikiston o'z hududidagi yuqori voltli uzatish liniyalarini qurib bo'ldi va loyiha 2025-2027 yillarda qisman ishga tushishi kutilmoqda. Bu loyiha ham aslida Markaziy Osiyoning global energetik zanjiriga integratsiyalashuvi namunasi bo'lib, xorijiy investisiyalar va texnik ko'mak evaziga amalga oshmoqda. Shunday

9 Jahon banki ma'lumotlari asosida tayyorlandi

10 Astana Times – Kazakhstan's Ecology Minister Shares Expectations Ahead of COP29 in Baku (2024)



qilib, butun mintaqada xalqaro hamkorlik “yashil” rivojlanish uchun katalizator vazifasini o‘tamoqda desak, mubolag‘a bo‘lmaydi.

Osiyo-Tinch okeani mintaqasi misolida ham O‘zbekiston uchun qiyosiy o‘xshashliklar va darslar mavjud. Ayni paytda ko‘plab Osiyo davlatlari rivojlanishning “yashil” modeliga o‘tish uchun boy davlatlar bilan moliyaviy-texnik hamkorlik mexanizmlarini yo‘lga qo‘ygan. Masalan, Vetnam 2022-yilda Katta Ettilik (G7) davlatlari bilan Adolatli energetik o‘tish sherikchiligi (JETP) kelishuvini imzoladi – ushbu bitim doirasida Vetnamga ko‘mir energiyasidan voz kechib, qayta tiklanuvchi energetikaga o‘tishni jadallashtirish uchun 15,5 mlrd AQSh dollari miqdorida moliyaviy paket ajratilishi belgilangan¹¹. Bu mablag‘larning yarmi davlatlararo imtiyozli kredit va grantlar, yarmi esa xususiy investisiyalar ko‘rinishida, taxminan 3-5 yil ichida safarbar etiladi. Kelishuv Vetnamga yillik issiqxona gazlari emisison cho‘qqisini 5 yilga oldinroqqa – 2030-yilga – surishga, ko‘mirla mo‘ljallangan energetika quvvatlari rejasini 37 GVtdan 30 GVtga qisqartirishga va 2030-yilda elektr energiyasining 47% ni qayta tiklanuvchi manbalardan olishga yordam beradi. Xuddi shunday, Indoneziya ham 2022-yilda G7 va hamkor davlatlar bilan qiymati 20 mlrd dollarlik JETP bitimini e‘lon qilgan (shundan 10 mlrd dollari davlat sektoridan, qolgan qismi xususiy sarmoya hisobidan ta‘minlanadi). Osiyo-Tinch okeanidagi bunday yirik tashabbuslar iqtisodiyoti o‘ziga borayotgan mamlakatlar uchun iqlim mablag‘larini jalb qilish yangi imkoniyatlar yaratayotganini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, Janubiy Koreya, Yaponiya, Singapur kabi rivojlangan davlatlar o‘zlari ham “yashil” texnologiyalar eksporti va xorijiy loyihalarga investisiya kiritish orqali mintaqaviy hamkorlikni kuchaytirmoqda. Yuqorida eslatib o‘tilgan KOICA va GGGI misoli bunga dalil bo‘la oladi – Janubiy Koreya O‘zbekistonga texnik yordam ajratib, kadrlar tayyorlash va loyiha rejalashtirishda ko‘maklashmoqda. Yana bir misol, Yaponiyaning JICA agentligi orqali Markaziy Osiyoda suv resurslarini samarali boshqarish va energiya tejamkorligini oshirish loyihalarini moliyalab kelayotgani aytish mumkin.

Albatta, O‘zbekiston uchun bu jarayonlar butkul engil kechayotgani yo‘q – muammolar va xatarlar ham mavjud. Masalan, mamlakat iqtisodiyotida hanuz an‘anaviy yoqilg‘i sektori (gaz va neft sanoati) salmoqli ulushga ega, va bu sohalaridagi ba‘zi manfaatdor guruhlar “yashil” o‘zgarishlarga ma‘lum darajada qarshilik ko‘rsatishi mumkinligi ta‘kidlanadi. Haqiqatan, O‘zbekiston tabiiy gaz ishlab chiqarish bo‘yicha jahonda 11-o‘rinda turadi, bu esa energetika tizimini dekarbonizatsiya qilishni murakkablashtiradi. Bundan tashqari, moliya masalasi doimo dolzarb: yashil loyihalar uchun zarur bo‘lgan milliardlab dollar mablag‘ni izlab topish va investorlar uchun doimiy jozibador muhitni saqlash oson emas. Yashil texnologiyalar dastlabki bosqichda qimmatga tushishi va ularni mahalliy sharoitga moslashtirish uchun vaqt va resurs kerakligi ham qiyinchilik tug‘diradi. Ammo bu muammolarni engishda ham xalqaro tajriba va hamkorlik asqatmoqda – masalan, Evropada qayta tiklanuvchi energiya manbalarining tarmoq barqarorligiga ta‘sir yoki shamol energetikasining ekologik oqibatlar borasida allaqachon tajribalar to‘plangan bo‘lib, O‘zbekiston ushbu darslarni inobatga olgan holda xatolardan qochishga intilmoqda.

Yuqoridagilar tahlili asosida aytish mumkinki, xalqaro sheriklik va investisiyalar O‘zbekistonning yashil iqtisodiyotga tranzitsiyasida hal qiluvchi ahamiyatga ega bo‘lib, mamlakatga iqlim o‘zgarishi xavflariga moslashish, uglerod chiqindilarini kamaytirish va iqtisodiy o‘sishni bir vaqtda ta‘minlash imkonini bermoqda. Bunda O‘zbekiston Markaziy Osiyoda etakchi o‘rinni egallab, qo‘shni davlatlar bilan birgalikda mintaqaning barqaror rivojlanishiga katta hissa qo‘shmoqda.

Xulosa va takliflar

Yuqoridagi tahlillar O‘zbekiston Respublikasi tashqi iqtisodiy faoliyatida yashil iqtisodiyotga oid hamkorlik yangi bosqichga ko‘tarilganini ko‘rsatadi. Xalqaro moliya institutlari, donorlar va xorijiy kompaniyalar ishtirokidagi keng ko‘lamli loyihalar hisobiga O‘zbekiston katta hajmdagi investisiyalarni jalb qilmoqda, ilg‘or texnologiyalar importi va transferini ta‘minlamoqda hamda xalqaro majburiyatlarini bajarish yo‘lida sezilarli yutuqlarga erishmoqda. Xalqaro sheriklik va sarmoyalar O‘zbekistonning yashil iqtisodiyotga o‘tishida hal qiluvchi rol o‘ynayotgani ayniqsa ta‘kidlanishi lozim – jahon hamjamiyati ko‘magisiz mamlakatga iqlim o‘zgarishi kabi global muammolarga moslashish va ularni engib o‘tish juda murakkab bo‘lardi.

Bugungi kunga kelib, qayta tiklanadigan energetika sohasida ilk natijalar qo‘lga kiritildi: bir necha yilda bir necha gigavatt quvvatlar tarmoqqa ulandi, minglab yangi ish o‘rinlari yaratildi va atmosferaga chiqarilayotgan zararli gazlar miqdori asta-sekin kamaymoqda. Masalan, so‘nggi yillarda ishga tushirilgan quyosh va shamol elektr stansiyalari energiya balansini diversifikatsiya qilishga xizmat qilib, yuz minglab tonna karbonat angidrid ekvivalentidagi chiqindilarni oldini olishga yordam beradi. Qishloq xo‘jaligida suvni tejavchi texnologiyalar tufayli minglab kubometr suv resurslari tejarmoqda, shaharlarda esa elektromobillar ulushi oshib borishi bilan havoning ifloslanishi sekin-asta pasayishi kutilmoqda – bu kabi ijobiy o‘zgarishlar aholining turmush sifati va sog‘lig‘iga ham ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Albatta, O‘zbekiston oldida hali katta vazifalar turibdi. 2030-yilgacha belgilangan maqsadlarga erishish uchun mamlakat yiliga milliardlab dollar investisiyani jalb qilishda davom etishi, huquqiy va institusional bazani

11 Reuters – G7 nations to provide Vietnam with \$15.5 bln to cut coal use (14-dekabr 2022)



takomillashtirishi va eng muhimi, boshlangan islohotlarni izchil davom ettirishi lozim. Xalqaro maydonda yangi paydo bo'layotgan moliyaviy mexanizmlardan (masalan, yashil obligasiyalar, qarz evaziga tabiatni muhofaza qilish bitimlari va hokazo) foydalanish imkoniyatlarini o'rganish ham maqsadga muvofiq. Markaziy Osiyo mintaqasida qo'shni davlatlar bilan birgalikda mintaqaviy ekologik loyihalarni amalga oshirish (masalan, transchegaraviy daryolar havzalarida integrasiyalashgan suv resurslari boshqaruvi va cho'llanishga qarshi kurash bo'yicha qo'shma dasturlar) ham muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

Xulosa o'rinda aytish mumkinki, O'zbekistonning yashil iqtisodiyot yo'lidagi xalqaro hamkorlik strategiyasi allaqachon ijobiy natijalarini bera boshladi – xalqaro sheriklar ko'magida bir necha gigavatt ekologik toza quvvatlar ishga tushirildi, yangi moliyaviy manbalar va texnologiyalar jalb qilinmoqda hamda milliy dasturlar global kun tartibiga uyg'unlashmoqda. Kelgusida shu yo'nalishda izchil davom etilsa, mamlakat nafaqat o'zining iqlim majburiyatlarini bajaradi, balki uzoq muddatda barqaror iqtisodiy o'sish va aholining hayot sifatini oshirish kabi maqsadlarga ham erishadi. O'zbekiston tajribasi ko'rsatmoqdaki, yashil iqtisodiyotga o'tishda xalqaro hamkorlikni samarali yo'lga qo'yish rivojlanayotgan davlatlar uchun eng to'g'ri yo'llardan biri bo'lib, bu bilan bir vaqtda ekologik muammolar echimi va iqtisodiy taraqqiyot o'zaro uyg'un holda ta'minlanishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 11 сентябрдаги ПФ-158-сонли фармони «Ўзбекистон–2030» стратегияси тўғрисида.
2. Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегияси – Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва яшил иқтисодиёт йилида бажариладиган вазифалар тўғрисида (2022).
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 4 октябрдаги ПҚ-4477-сонли қарори «Яшил иқтисодиётга ўтиш стратегияси тўғрисида».
4. President.uz (2024). «Ўзбекистон Республикасида яшил иқтисодиётни ривожлантириш ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш йили» эълон қилинди.
5. President.uz (2023). Президент Ш.М. Мирзиёевнинг «Яшил ўсиш ва глобал мақсадлар» халқаро саммитидаги нутқи.
6. Jahon banki (2023). *Uzbekistan: Choosing an Innovative and Green Future*. World Bank Group.
7. Bourse & Bazaar Foundation – *Uzbekistan's President Hopes a Decree Will Spur Green Economic Growth* (2025)
8. Stiftung Wissenschaft und Politik – *The Gulf States, China, and Central Asia's Green Energy Sector* (2023)
9. Astana Times – *Kazakhstan's Ecology Minister Shares Expectations Ahead of COP29 in Baku* (2024)
10. Reuters – *G7 nations to provide Vietnam with \$15.5 bln to cut coal use* (14-dekabr 2022)
11. UNDP Uzbekistan (2024). *Green Recovery Initiatives and Partnerships in Uzbekistan*. UNDP Press Release. <https://www.undp.org/uzbekistan>
12. GCF – Green Climate Fund (2023). *Enhancing Multi-Hazard Early Warning System in Uzbekistan*.
13. GIZ Uzbekistan (2024). *Sustainable Industry Modernization Initiatives in Central Asia*.
14. OECD (2021). *Green Finance and Investment: Mobilising Finance for Climate Action in Uzbekistan*. OECD Publishing.
15. Abdurakhmanova, G., & Abdullaev, R. (2022). *Green Economy Transition in Uzbekistan*. Scholars' Press. ISBN: 978-3-639-86328-4



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.



Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
